

Адриан Рогоз

Олтарът на боговете на вероятностите

„Човек забравя, не се променя...“

Йон Барбу

„След дълго лутане откриваме, че не ние ръководим пътешествието, а пътешествието води нас.“

Джон Стайнбек

Всичко започна от една забрава. Изглежда, Омир не помнеше, че спокойните води на Лета текат и в наше време. И тъй като всяко явление си има причина, която сама по себе си е следствие, не е изключено забравата да се е появила, както смъртта – заедно със зараждането на живота.

Омир Хидън седеше тъжен в кабината на своя болид, с който трябваше да прекоси целия щат Алабама, от Мобил, южното пристанище, до Хънтсвил, близо до границата с Тенеси. Омир беше приковал поглед в стрелката, която трептеше нервво и показваше 950 километра в час, но мислите му се носеха другаде, към досегашния му бурен живот, към още по-кучешкия живот, който тепърва трябваше да понася там в Хаундсвил¹, както подигравателно беше прекръстил името на града, към който летеше. И въпреки че мислите му бяха мрачни, нито за миг през съзнанието на Омир не премина предчувствие за ужасния удар, който го очакваше през следващите четири минути. В същност как би могъл слабият му човешки мозък, който толкова малко познава собственото си устройство, да се съмнява в съобразителността, с която миниатюрният електронен мозък на болида го направляваше и държеше над въздушните възглавници по суперавтобана – сплав от смола и титан. Защо беше принуден да напусне Мобил, да изостави досегашния си живот и да се скара с Барбара? Заради стремителната скорост на живота... Омир се вцепени! Едва сега забеляза, че машината лети с 970 километра в час. А в същото време сякаш стоеше на едно място. Това беше отвратителното (някои казват парадоксалното) на скоростта. Колкото и голяма да е, свикваш с нея и вече не я усещаш. Именно това погуби живота му: непрекъснатото, Лудото увеличаване на скоростта.

Омир погледна часовника си. Имаше още много време до местоназначението. „Достатъчно е, за да ми дотегне“ – помисли си той. Не предполагаше, че му остават още три минути. „Прогресът!“ – измърмори Омир вместо ругатня. И Барбара се позоваваше на прогреса, въпреки че я интересуваха само собственото ѝ положение... А това е илюзия, която те подлудява и погубва. Разсеяно натисна бутона, което направи болида прозрачен. Пред него се разкри величествената гледка на транспортната лента, набраздена от хиляди въздухолети, но всичко това сега му беше безразлично, дори предизвикваше у него някакво отвращение. Впрочем правилникът за движение по свръхбързите платна препоръчваше на хората с по-слаби нерви да не гледат траекториите на болидите.

1. Градът на хрътките (англ.). Б.пр.

Вляво се различаваха десетки коридори за различни скорости – многоцветни петна, които колкото повече се отдалечаваха от болидите, толкова по-назад оставаха. Вдясно се виждаха отвесни скали, под които течаха буйните води на река Томбигбий. Пред Омир и зад него летяха с еднаква скорост други болиди, които сякаш трептяха на едно място. Понякога въздухолетите се доближаваха на няколко дециметра един от друг. Но не можеха да се докоснат, защото съществуваше нещо като телепатия между електронните мозъци на болидите по трасето, съществуваша общи свръзки, благодарение на които скоростта им се регулираше взаимно. В случай на катастрофа катапултирането обикновено ставаше вертикално. Все пак Омир се ужаси за миг, като си помисли за страшните последици, които можеха да възникнат от един сблъсък.

Оставаше му още само една минута и петдесет секунди до фаталния момент и под въздействието на оная сила, която предстоящата опасност можеше да упражни върху нашия разум, в подсъзнанието на Омир започна да се заражда неспокойствието. Изведнъж осъзна непоправимата раздяла с Барбара и сякаш под влияние на това освобождаване от властта на всекидневните грижи почти в същия миг се почувствува отново пленен от неизмерима любов, привлечен към нея с голяма сила. Очите ѝ – зелени, косите ѝ – кестеняви (...43", 42"...); устните – бледоалени, пухкави (...38", 37"...), гърдите, раменете, коленете – пълни с невинността на своевременно откраднатите неща (...29", 28"...); отново косите ѝ – ту спуснати, ту събрани на кок, ту пак разпуснати; устните ѝ, които желаят нещо нечуто (...23", 22"...); отново очите ѝ – още поголеми, по-дълбоки; тялото ѝ – движещо се плавно като в някаква игра (...17", 16"...); сякаш я виждаше през непроходима, мътна вода (...13", 12"...). „Не! – изстена той отчаяно. – Не може да бъде!“ Стори му се, че единият от тях умира заради другия (...9", 8"...). „Върни се, Барбара!“ – извика Омир, макар че той я напусна (...5", 4"...). Вече беше почти в небитието и само необикновената инерция на желанието раздвижи ръката (...3"...), китката (...2"...), и пръста му, който искаше да натисне бутона „връщане“ (...1,5"...), но улучи бутона за ускоряване (...една секунда...) и като разбра грешката си, светкавично издаде нелепата команда „спиране“ (...нула секунди...).

Ръчното управление на летателните апарати се използваше толкова рядко по това време, колкото дръпването на внезапната спирачка в епохата на прастарите влакове. Можеше да се поиска смяна на коридора или паркиране, като и двете маневри се извършваха чрез вертикално издигане на болида, но каквито и да бяха командите, те не трябваше да

бъдат погрешни или противоречиви. По по-голямата част от трасетата намесата на пътника въобще не беше възможно, пътуването се програмираше в самото начало, а в случай на непредвидено обстоятелство системата за управление на всички превозни средства отстраняваше катастрофиралата машина. Магистралата, по която пътуваше Омир, беше привилегирована благодарение на многобройните технократи, които имаха дворци в дъното на Мексиканския залив. Ето защо, когато автоматизираната система получи нелогична команда, в първия момент тя направи опит да удовлетвори желанието на клиента. Но тогава последва втора безсмислена команда...

За нищожна частица от секундата електронните мозъци, пръснати на стотици километри по автомагистралата, проявиха признаци на лудост. Направиха свръхусилия да разберат безсмислените маневри, да им се противопоставят, да намалят последиците, да ограничат катастрофата... На стотици километри бордовите табла подадоха сигнал за тревога... Най-изненадани бяха пътниците в началото на огромната колона, подложени неочаквано на чудовищно свръхнатоварване. Когато командните системи от борда на първите боледи получиха командата, увеличиха скоростта. Една след друга машините литнаха напред като вихрушка. Няколко от пилотите на ракетопланите, които летяха над колоната, учудени наблюдаваха явлението. Почти в същото време се намери сигналът „стоп“, подаден от Омир. Тези команди надхвърлиха възможностите на системата или по-скоро тя прецени тяхната безсмисленост и реши да взриви във въздуха машината на Омир. Това стана така: в момента, в който кабината катапултира вертикално нагоре, останалата част от машината се разпадна на прах.

Едва сега започна онази верига от събития, които щяха да направят случая на Омир всеизвестен.

Естествено беше (разбира се, става въпрос за естественото в рамките на една катастрофа) изстреляната нагоре кабина на Омир да се превърне в малък летателен апарат, достатъчно мощен, за да измине няколко километра. Но обстоятелствата се развиха другояче. Подложени на голямо налягане, болидите зад Омир също бяха принудени да се взривят. На тези, които пътуваха по останалите платна, им се стори, че неподходящото за максимална скорост платно изведнъж експлодира и изхвърля едно след друго множество твърдокрили насекоми. В същност те се приземиха благополучно извън магистралата. Единствено кабината на Омир се сблъска с кабината, катапултирала непосредствено след него. Ударът беше ужасен. Очите на Барбара изскочиха от орбитите, след

това потъмняха. Умът, който я беше призовавал, почувствува светкавично, че се разпада. От удара на двата апарата капсулата на Омир се повреди: за нещастие (все пак нещастieto е относително) се счупи дясното крило. То пикира отвесно и падна върху предната част на един болид от платното за максимална скорост. Ударът го накара и той на свой ред да се превърне в летяща кабина. Пернато като със стик, инертното кълбо на Омир отново бе изхвърлено във въздуха. То отмина отвесния бряг и полетя над реката, където тъкмо в тоя момент спокойно бръмчеше огромен хеликоптер. Не беше минала дори минута от началото на главозамайващото зрелище, когато командният пулт от борда на вертолета беше приведен в готовност. Неговите телевизионни камери се насочиха към странния участък от магистралата и започнаха да предават по няколко канала на телевизията точно момента, в който кабината на Омир връхлетя върху екраните.

За щастие (все пак и щастieto е относително) Омир още беше в безсъзнание, когато една от огромните перки на хеликоптера разсече неговото кълбо като ябълка. Милиони телевизионни зрители удивени наблюдаваха човека, който падна от своето кълбо като изхвърлен зар от обрнатата полусфера.

Вероятно точно в момента, в който гигантската перка навлезе в чуждото тяло, автозащитата на хеликоптера създаде въздушна преграда, за да предпази Омир от смъртоносен удар. Случайността обаче беше похитра от съвършената техника. Докато падаше, една от полусферите разцепи въздушната преграда, а човекът излетя от креслото на кабината в празното пространство и същия миг от възникналата въздушна струя дойде в съзнание. Едва не припадна отново.

Събуждането в полета към целта, която се приближаваше безформена и клокочеща, приличаше на кошмар. Около него прелитаха множество апарати, чиято ловкост този път беше използвана за разчистването на пътя от нищожното човешко тяло. По време на ужасните и странни премятия във въздуха Омир видя или му се стори, че вижда (защото в тези няколко мига, откакто дойде в съзнание, разумът му трескаво работеше) как небето застрашително се слива със земята, а отдолу буйните води сякаш неумолимо го изсмукваха.

Омир, който не знаеше да плува, запази самообладание и преди да докосне вълните, издърпа през глава яката на дрехата като качулка, а маншетите на ръкавите като ръкавици. Знаеше, че това ще го спаси от удавяне. Наистина още щом докосна водата, тялото му се покри с ципа, която едновременно го изолираше от водата и извличаше необходимия

му кислород от нея. Силата, с която Омир се сгромоляса в реката, беше все пак толкова голяма, че нещастният човек отново се почувствува зашеметен. Може би там долу в дълбочините се бе ударил в нещо (никога няма да узнае в какво), но едно бе ясно – защитното му покривало беше разкъсано, преди той да се съвземе напълно.

Тук обаче се намеси още една от онези смайващи случайности, които щяха да направят от Омир знаменитост: на дъното на реката имаше централа и катастрофиралият падна близо до нея. Течението го отнесе в радиоактивната кал, разлята по брега.

Когато отново дойде в съзнание, Омир лежеше върху пясъчен склон; нещо като бетонен зъб бе попречило тялото му да се търколи в басейна, който се пълнеше с тъмна моравозелена кал от придошлите води на реката. Омир се затътра по стръмния бряг. В далечината наляво от реката Томбигбий искряха непрекъснати потоци от болиди. Още по-нататък залязваше величествено слънцето над тези обърнати цветни дъги.

Човекът се чувствуваше самотен и съсипан, въпреки че нищо не го болеше. Красотата, която се разкриваше пред замъгления му поглед, му беше безразлична. Продължи пътя си, като залиташе и се опираше на парапета от дялан мрамор. В мозъка му сякаш туптеше малко слънце, което се стапяше в артериите му. Не си задаваше никакви въпроси. Вървеше напред с някакво глупаво ожесточение и издаваше звуци, които само той си разбираше.

Когато стигна пред Ложата на вероятностите, вече беше останал без сили. Влезе като в някаква обител. Бе забравил щедрите подигравки по адрес на боговете на кибернетико-статистическите олтари. Неукротимите младежи бяха измислили от няколко години един вид работи на съдбата, съставени от огромна памет и дяволски сложни схеми. Бяха ги разпространили по всички градове на континента.

Омир се подпираше на стената. Посрещна го приятна хладина. Въздухът беше свеж (от климатична инсталация), с мирис на сняг, на озон и пролетни цветя. Барбара се запъти към него усмихната. Още беше зачервена от току-що изиграната партия тенис...

Приятна електронна музика заличи спомена. След това се чу странен изщракване на команден пулт и един металически глас рече:

– Хайде, ела по-близо!

Откъм олтара се разля циркониева светлина. Омир закуца натам. В дъното се издигаха три прозореца със стъклопис във воднозелен цвят,

покрити с уравнения, нежни като арабески на персийски килим. Под свода на всеки прозорец имаше по един огромен паралелепипед от кристал със секстилион молетронни клетки. Две очи, две уши, две ноздри и една уста придаваха на трите божества на вероятностите странна физиономия, но подобна на човешката все пак. Приличаха на три симпатични и смешни чудовища. Омир обаче ги гледаше със суеверен страх, като някакво животно, попаднало в капан.

– Облегни се на парапета до теб – подкани го благосклонно централният паралелепипед, върху чийто цокъл имаше надпис с фосфоресциращи букви: **БОГ НА НЕБИТИЕТО**.

– Разкажи ни всичко, което ти се случи – поиска паралелепипедът отдясно: **БОГЪТ НА СЪСРЕДОТОЧЕНОСТТА**.

Омир издаде някакви гърлени звуци, наподобяващи плач или задавен вик.

– Достатъчно – каза божеството. – От останалото в паметта ти и от информацията, която събрахме до твоето идване, успяхме да възстановим почти изцяло случилото се. Кимни с глава, ако си разбрал...

Човекът поклати глава, но погледът му блуждаеше.

– Това е невероятно! – произнесе с възхищение паралелепипедът отляво: **БОГЪТ НА СКОРОСТТА**. Предлагам останките от разума му да бъдат усилены, преведени и възпроизведени с човешки глас.

Вдясно от Омир един червен пиезоговорител промълви задъхано:

– Какво става с мен? Какво искате от мен?

– Много добре – усмихна се богът на съсредоточеността. – Ще получиш отговор на всички твои въпроси, дори и на тези, които няма да можеш да зададеш.

– Нищо не искаме от теб, – започна добродушно богът на небитието. – Или по-точно вече не искаме нищо. Идвайки тук, ти ни даде найценното, което съществува на тази планета: една абсурдна вероятност, станала действителност. Повторете фактите.

– На разстояние хиляди парсека Земята е единственото явление – започна мислещата кутия отдясно. – Характеристиките на Слънцето, които са много специфични, дават в рамките на Галактиката вероятност от 10 на –5-та степен. Но една планета, обитавана от мислещи същества, поставя редица ограничения: подходящо разстояние от звездата, магнитно поле, което да задържа вредните излъчвания, огромни водни площи, в които да се зароди живот, благоприятна атмосфера и други условия, които увеличават вероятността до 10–10.

– Глу-по-сти... глу-по-сти... глу-по-сти... – чу се усилен

вътрешният глас на Омир; той приличаше на камбана, която бие за пожар.

– Донякъде имаш право – произнесе хрипливо и тежко средното божество. – Необходимо беше това единствено стечение на обстоятелствата, за да се появите вие, червеите на Земята. Нужен бе опитът на гигантските влечуги, за да се появи родът на дребните млекопитаещи. Ония няколко хиляди екземпляра от зората на света се размножиха, за да покриете сега Земята с вашите тела, които завършват с няколко мислещи глави.

– Какво правя тук? Какво искате от мене? – простена гласът на Омир, като че ли душата му се бе отделила от тялото.

– Доведе те една вероятност, която клони към нула – каза успокоително и с някакво възхищение богът в средата на олтара. – Ти си един наистина невероятен случай!

– Сблъскването на два болида при сегашното движение по магистралите може да се случи веднъж на десет години – поясни учтиво богът на скоростта. – Сблъскването на един болид с други два в продължение само на няколко секунди се случва веднъж на един век. Вероятността същото тяло да се сблъска в следващите мигове с друг летателен апарат може да настъпи веднъж на хилядолетие, а разрязването на капсулата от перката на хеликоптера, както се случи с теб, е чудо, което става веднъж на десет хилядолетия. Обстоятелството, че полусферата на кабината разкъса въздушната защита – на един милион години. Щастието, че не беше убит – на десет милиона. Идването ти в съзнание по време на падането – на сто милиона. Фактът, че успя да издърпаш защитното покривало – на един милиард години. Шансът, че падна във водата, а не на сушата – на десет милиарда...

– Ето че се изравни със съществуването на една Слънчева система – намеси се богът на съсредоточеността.

– Щастието, че те измъкна течението от дъното на реката – на сто милиарда...

– Колкото животът на една галактика.

– И вероятността да стигнеш жив при нас – на хиляда милиарда години...

– Животът на Вселената – промърмори като заключение богът на небитието.

В този момент Омир, който с мъка се държеше за парапета пред олтара, увисна безжизнен като кукла с разкрячени крака и ръце, провесени през металическия параван.

– Не сте ли вие Барбара Хамилтън?

– Да – отговори учуден женски глас. – Откъде знаеш?

Това беше усилвателят, който възпроизведе звуковия запис в паметта на Омир.

– Веднъж чух Адриан Горд да говори за тебе. Представих си, че точно така изглеждаш.

– Удивително!

– Така че не се различаваш от предварителната ми представа за тебе.

– Колко мило!

– Не означава ли това, че ти си ми предопределена от съдбата?

– Нима?! – произнесе гласът ѝ, дълбок и леко изплашен.

В помъгналите кръвясали очи на Омир прозорците със стъклопис се превърнаха в далечните светлини на столицата, а трите олтара – във весела безкрайна въртележка.

– Направете анализ на делта-вълните! – заповяда богът на съсредоточеността.

Две металически ръце се спуснаха отнякъде и с точност и безразличие хванаха под мишците отпуснатото човешко тяло, чиито мисли се реха в космоса на младостта му.

„Не би ли могъл да спре завинаги този бързо отминаващ миг. Той е като ангелски звук на цигулка... Като неповторимата сладост от светкавично преминала по тялото тръпка...“

– Имаш да живееш още пет секунди – заговори с техническа точност, както при излитането на космически кораб, богът на скоростта, а в същото време приемащи лъчи – някои многоцветни, други невидими – се кръстосаха алчно върху тялото на Омир.

„Човешкият глас“, който възпроизвеждаше вътрешния глас на човека, разпнат върху металическите ръце, нямаше нищо общо с човешкия глас; беше нещо като бясно въртяща се магнетофонна лента. Тя представляваше цялото му съществуване. Ако можеше да бъде забавена, сигурно би траяла колкото един живот.

– Омир Хидън – изрече богът на небитието, – ти си създание, което се ражда един-единствен път в целия Космос. Радвай се на неповторимостта си.

– Включете интегралните усилватели! – заповяда богът на скоростта.

Погледът му стигна до безкрайността и за Омир целият небосвод се превърна в усмивката на Барбара. Човекът потръпна в металическите

ръце, които като слисани го освободиха от прегръдката си. Омир се строполи в подножието на Олтара на вероятностите, струйка кръв бликна в края на устните му.

– Колко странно могат да изглеждат даже такива необикновени смъртни! – възкликна богът на съсредоточеността. Какъв прекрасен случай все пак.

Светлинните лъчи, които дотогава опипваха тялото на Омир, се оттеглиха колебливо.

– Казвал съм ти и друг път, че си опорочен от ненужното чувство за красота – произнесе безстрастно богът на небитието.

1970

КРАЙ

© 1970 Адриан Рогоз
© 1982 Веселина Георгиева, превод от румънски

Adrian Rogoz
Altarul zeilor stohastici, 1970

Сканиране, разпознаване и начална редакция: Xesiona, 2008
Редакция и форматиране: Борис Борисов, 2008

Издание:

Адриан Рогоз. Цената на бездната
Сборник научнофантастични разкази и новели
Книгоиздателство „Георги Бакалов“, Варна
Румънска, първо издание

Преводач от румънски: Веселина Георгиева, 1982
Библиотечно оформление: Богдан Мавродинов и Жеко Алексиев, 1979

Рисунка на корицата: Текла Алексиева, 1982
Рецензент Спаска Кануркова
Редактор Ася Къдрева

Художествен редактор Иван Кенаров
Технически редактор Пламен Антонов

Коректор Жулиета Койчева

Дадена за печат на 6.VI.1982 г. Подписана за печат на 15.X.1982 г. Излязла от печат
месец 19.XI.1982 г. Формат 70×100/32 Изд. № 1596 Печ. коли 22,50 Изд. коли 14,57

УИК 13,98 Цена 2 лв. ЕКП 95364 21531 5627-45-82

Държавна печатница „Балкан“, София

Adrian Rogoz. Prețul secant al genunii
Editura „Albatros“, 1974

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/9476>]